

6. Вертикальний (структурний) аналіз - визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат.

Отже, аналіз фінансового стану підприємств є об'єктивно необхідним оскільки забезпечує пошук резервів підвищення рентабельності виробництва, визначає фінансові проблеми та можливі причини їх виникнення, описує можливість погашення зобов'язань перед кредиторами, фінансову стійкість, ділову активність підприємства. Систематичний аналіз дозволить покращити фінансовий стан, а отже й залучити додаткових інвесторів, кредиторів, отримувати більші прибутки.

Список використаної літератури

1. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник. За заг. ред. І.В. Сіменко,
2. Т.Д. Косової. К.: Центр учбової літератури, 2013. 384 с.
3. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Вінниц. нац. техн. ун-т. Вид. 2-ге, доповн. та переробл. Вінниця: ВНТУ, 2015. 84 с.
4. Коюда П.М. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Х.: Компанія СМІТ, 2013. 69 с.
5. Литвин З.Б. Теорія економічного аналізу: Методичні поради і завдання з дисципліни, для студентів напрямку підготовки «Менеджмент» 6.030601 усіх форм навчання. Тернопіль.: Економічна думка, 2010. 224 с.
6. Литвин З.Б. Литвин З. Б., Серединська В. М. Аналіз як невід'ємний інструмент ефективності в системі управління підприємством. III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір» Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 237-240.
7. Литвин З.Б. Литвин З.Б. Необхідність економічного аналізу в системі управління суб'єкта господарювання. Електронне науково-практичне фахове видання «Інфраструктура ринку» Випуск № 36. Жовтень 2019 р. С. 508-515.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. Навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання, 2010. 662с
9. Семенов А.Г. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств в умовах нестабільності. Вісник економічної науки України. 2011. №2. 163-170.

Михайло ЛУЧКО

доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Ілона КОВАЛЬЧУК

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Провідна роль у вирішенні питань визначення й оптимізації величини фінансових результатів належить бухгалтерському обліку та економічному контролю, адже можливість отримання найбільшого ефекту при найменших витратах, трудових, матеріальних і фінансових

ресурсів значною мірою залежить від того, наскільки оперативно і точно підприємство здійснює облік та контроль власних витрат і доходів.

В умовах ринкової економіки діяльність суб'єктів господарювання спрямована на отримання максимально можливої економічної вигоди, що знаходить свій прояв у фінансових результатах. На сьогодні особливого значення набуває дослідження причинно-наслідкових зв'язків, пов'язаних із процесом формування фінансових результатів підприємств України, їх оцінку, прогнозуванням та забезпеченням позитивного результату – прибутку, який є одним з основних власних джерел формування фінансових ресурсів підприємств, необхідних для забезпечення їх поточної діяльності та подальшого розвитку. Ріст прибутку підприємницьких структур має вплив на темпи економічного розвитку країни, її адміністративно-територіальних одиниць, зростання суспільного багатства та підвищення життєвого рівня населення. Шляхи щодо покращення фінансових результатів та підвищення конкурентоспроможності підприємства викладено у працях Арич М. І., Бабіч В. В., Ємець О. І., Зінченко О. А., Овсійчук О. В., Чуприна В. Ю..

Прибуток – це основна мета діяльності будь-якого підприємства, він є критерієм і показником ефективності діяльності. Незважаючи на те що дана категорія є об'єктом теорії і займає особливе місце у ринковій економіці, дискусії щодо визначення його сутності тривають і донині [2].

Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період. Як економічна категорія фінансові результати визначаються як різниця між сукупною виручкою та сукупними витратами підприємства. Перевищення валових сукупної виручки над сукупними витратами стає можливим завдяки створенню додаткової вартості. Додаткова вартість виступає у вигляді збільшення вартості товару відносно витрат на його виробництва. Закон додаткової вартості діє всіх стадіях виробничого процесу. Таким чином, основоположними поняттями фінансових результатів як економічної та бухгалтерської категорії є поняття доходів і витрат.

Господарський кодекс України (ст. 142) трактує наступне визначення: «прибуток (дохід) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань» [1].

Діяльність підприємств значною мірою впливає як на економічну вигоду власників, споживачів, так і на економічну ситуацію в країні через збагачення державного бюджету шляхом сплати податків, зборів, обов'язкових платежів. А саме методом здійснення господарюючими суб'єктами ефективної виробничої, маркетингової та фінансової діяльності.

Найважливішою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат діяльності підприємства, а також характеризує ефективність виробництва, є прибуток. Дещо змінені та деталізовані види фінансових результатів розкриваються в Інструкції про застосування Плану рахунків, що включають прибуток нерозподілений, непокриті збитки, прибуток, використаний у звітному періоді, результат операційної діяльності, результат фінансових операцій, результат іншої звичайної діяльності. Всі інші нормативно-правові акти, що регулюють методологічні засади обліку на підприємствах, не відображають навіть перерахованих видів фінансових результатів.

Зазначене дозволяє стверджувати, що у чинних П(С)БО не виділені класифікаційні ознаки фінансових результатів, хоча в основу їх групування покладено види діяльності підприємства.

Отже, досліджені нормативно-правові акти, що регламентують порядок визначення результатів діяльності підприємства, взагалі не містять класифікації фінансових результатів, що могла б бути використана для створення ефективних інформаційних облікових моделей.

Тому, в наказі про облікову політику щодо фінансових результатів повинно бути зазначено алгоритм визначення фінансових результатів в розрізі видів діяльності і правильне

визначення фінансових результатів загалом по підприємству, ґрунтуючись на достовірній оцінці витрат і доходів.

Також, важлива роль у організації обліку фінансових результатів належить реєстрації господарських операцій доходів чи витрат на рахунках бухгалтерського обліку. Для цього необхідно в додатку до наказу про облікову політику створити робочий план рахунків, у якому будуть передбачені усі нюанси щодо класифікації, узагальнення та відповідність доходів та витрат, а також фінансових результатів.

Вищезазначені дії сприятимуть раціональній та ефективній організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства.

Тому, можна зробити висновки, що виникає необхідність суб'єктам господарювання самостійно зазначати в облікових документах порядок визначення фінансових результатів для запобігання непорозумінням.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Зінченко О.А. Показники і критерії якості прибутку підприємства на етапі його використання / О.А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 7. – С. 106–111.
3. Бабіч В. В. Визначення фінансового результату для обчислення об'єкта оподаткування відповідно до нової редакції розділу III Податкового кодексу України [Текст] / В. В. Бабіч, А. М. Поддєрьогін // Фінанси України. - 2013. - № 9. - С. 83-93.
4. Ємець О. І. Економічний зміст та значення поняття “фінансові результати” / О. І. Ємець, Т. Т. Проців // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Актуальні проблеми розвитку суб'єктів господарювання в умовах інформатизації та глобалізації економіки” (15-16 квітня 2014 р., м. Івано-Франківськ). -Тернопіль: Крок, 2014. - С. 141-143.

Світлана САЧЕНКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Орися БУСЬКО

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Під організацією економічного аналізу на підприємстві розуміють комплекс заходів, які спрямовані на підвищення наукового рівня аналітичної роботи, удосконалення її методів з метою підвищення ефективності господарювання. Вона охоплює значний спектр питань, які включають:

- розмежування об'єктів і суб'єктів аналізу;
- організацію технології аналітичного процесу;